

77- TÌM HIỂU SÁCH HÔSÊ (Phần I)

Với việc tìm hiểu sách Hô-sê chúng ta bước vào mười hai cuốn sách được gọi là các tiểu ngôn sứ (minor prophets). Nhưng nên nhớ rằng đại hay tiểu ngôn sứ ở đây không phải hệ tại việc họ quan trọng hay không mà ở số lượng những gì đã được viết.

Ngôn sứ Hô-sê được sai đến mười bộ tộc phía bắc gọi là Israen. Ông làm ngôn sứ trong triều đại của vua Giarópam II của nước Israen. Ông sống ở vương quốc phía bắc này lúc vương triều Giarópam sau bốn mươi một năm huy hoàng đang bắt đầu lụi tàn vào bóng đêm của diệt vong. Ông làm ngôn sứ trong thế kỷ thứ tám trước công nguyên. Đây là thời điểm xáo trộn trong lịch sử thế giới. Hai thành phố Roma và Carthage đã được thiết lập vào khoảng thời gian này. Người Phe-ni-xi (Phoenician), là dân biển, lập rất nhiều thành phố dọc hai bên bờ Địa Trung Hải trong đó có thành phố nổi tiếng là Carthage, mà nó vẫn còn đến ngày nay. Chiến thuyền của họ hướng về phía tây để chiếm Tarshish miền nam Tây Ban Nha làm thuộc địa. Nhưng trong thời ngôn sứ Hô-sê họ lên phía bắc tới những mỏ thiếc ở Cornwall (bây giờ thuộc nước Anh).

Một biến cố quan trọng khác trong thời này là cuộc cải cách tôn giáo mà thái tử Tất-đạt-ma (Gautama) thực hiện ở Ấn Độ, mà sau này trở thành Phật giáo. Đây là thời của xáo trộn và thay đổi. Nó có nhiều cái gần giống với những biến cố ở thế kỷ mười sáu sau công nguyên.

Những người cùng thời với ngôn sứ Hô-sê là các ngôn sứ Amôt, Isaia, và Mica. Ông được gọi là Giê-rê-mi-a của vương quốc miền bắc. Chúng ta nhớ rằng Giê-rê-mi-a làm ngôn sứ cho nước Giu-đa. Trong sách Hô-sê Israen có nghĩa là mười bộ tộc tạo nên vương quốc miền bắc, Giu-đa có nghĩa là bộ tộc Giu-đa và Bengiamin tạo nên vương quốc miền nam. Ngôn sứ Hô-sê không được huấn luyện trong trường ốc để trở thành ngôn sứ, nhưng là một người dân thường được Chúa gọi để mang một sứ điệp riêng biệt tới Israen rằng Thiên Chúa yêu thương họ.

SỰ BẤT TRUNG CỦA ISRAEN (HÔSÊ 1-3)

Người hùng của cuốn sách này, Hô-sê, là một trong những người tình vĩ đại nhất trong nền văn chương mọi thời. Chúng ta nhận thấy tình yêu của ông mãnh liệt đến nỗi ngay cả hành động tệt hại nhất của người vợ bất trung cũng không hạ sát được tình ông với nàng.

Trong Hô-sê 1:1 chúng ta đọc thấy một chút lý lịch cá nhân của ông. Và trong 1:2 chúng ta nghe Chúa nói với ông. Hô-sê biết rằng quốc gia sẽ sụp đổ, nhưng dân chúng không ai thèm nghe ông.

Mở lại sách các Vua quyển 2 chương 15-17 và đọc lại những trang sử liên quan đến thời của vị ngôn sứ. Như chúng ta đã nói đến, đó là thời đại đầy biến động. Tội lỗi lan tràn. Thời hoàng kim của Giarópam II đã qua và bóng mây đen che phủ Israen. Sau khi vua Giarópam băng hà, liên tiếp sáu vua khác kế ngôi. Trong vòng hai mươi năm bốn ông bị giết. Vào khoảng giữa sứ mệnh của ngôn sứ Hô-sê một phần lớn quốc gia bị người Át-sua (Assyrians) lấy mất. Vào cuối đời của Hô-sê vương quốc Israen cũng kết thúc với sự sụp đổ của Samaria. Vị ngôn sứ đã sống để nhìn thấy sấm ngôn của mình thành hiện thực.

Chúng ta biết rất ít về Hô-sê ngoại trừ việc ông có một đời sống gia đình buồn thảm. Cuốn sách vẽ ra hình ảnh ông như một người hiền lành, thẳng thắn, và âu yếm. Ông có một tình yêu sâu thẳm tự nhiên làm ông gắn bó với gia đình.

Một chuyện tình kỳ lạ

Khi chương 1 mở ra chúng ta thấy một chàng trai trẻ cưới một cô gái bất xứng với anh ta. Anh yêu nàng rất mực. Thiên Chúa nói anh làm một việc mà anh ghê tởm. Nó là một thử thách cam go. Nhưng như trong trường hợp của Isaia, anh phải trở nên dấu chỉ cho Israen.

Ông được báo phải lấy một người đàn bà chẳng có tư cách gì hết, một cô điếm. Thiên Chúa muốn dùng việc này như một dấu hiệu cho dân Ngài biết rằng Ngài yêu họ thế nào mặc dầu họ tội lỗi. Điều này có vẻ lạ kỳ đối với chúng ta. Nhưng Chúa dùng hình ảnh này để diễn tả tình yêu cứu độ của Ngài. Ôn sùng là một đặc ân nhưng không. Ở đây chúng ta thấy Israen quá bất xứng với tình yêu của Đức Chúa, vậy mà Ngài vẫn đổ tràn tình yêu trên họ. Thiên Chúa không chọn người công chính nhưng kẻ tội lỗi. *“Thế mà Đức Kitô đã chết vì*

chúng ta, ngay khi chúng ta còn là những người tội lỗi, đó là bằng chứng Thiên Chúa yêu thương chúng ta” (Roma 5:8). Hình ảnh Thiên Chúa đối xử với Israen ngày xưa thì Ngài cũng làm như vậy đối với chúng ta bây giờ. “Những sự việc này xảy ra cho họ để làm bài học, và đã được chép lại để răn dạy chúng ta, là những người đang sống trong thời sau hết này” (1 Côrintô 10:11).

Hôsê vâng lời Chúa và đi lấy Gôme (1:3). Rồi bà bỏ nhà và bỏ ba đứa con, hai trai một gái, lại cho ông chăm sóc. Bị dụ dỗ bởi tội lỗi, bà ta rớt vào nơi luân lý ô uế của thời đó và cuối cùng bị mang đi làm nô lệ. Qua tất cả những việc đó, Hôsê vẫn thực lòng yêu bà. Vì còn yêu nên ông làm mọi việc để mang bà về với hạnh phúc gia đình. Nhưng bà ta không chịu. Thật là một hình ảnh buồn thảm của sự cứng lòng của con người. Và đẹp biết bao hình ảnh của tình yêu Thiên Chúa.

Giống như Hôsê lấy một người vợ bất trung là Gôme, Thiên Chúa cũng kết hôn với một Israen bất trung. Kinh nghiệm này giúp ông hiểu được trái tim yêu thương của Chúa khi Ngài khao khát lôi kéo Israen trở về nhà với Ngài. Không nghi ngờ gì có những giọt nước mắt nghẹn ngào trong giọng nói của ông vì bị kịch đời mình. Ông quảng trọn vẹn đời mình vào sứ mạng của mình. Ai chịu đựng nhất, sẽ làm tốt nhất (Who best can suffer, Best can do) (Milton).

Hôn thê của Thiên Chúa

Thiên Chúa hay dùng hôn nhân để ám chỉ tương quan của Ngài với Israen. “Nhu cô dâu là niềm vui cho chú rể, người cũng là niềm vui cho Thiên Chúa người thờ” (Isaia 62:5). Israen là hôn thê của Giavê trong khi Giáo hội là hôn thê của Con Chiên. Thiên Chúa nói với Israen, *Ta sẽ lập với người một hôn ước vĩnh cửu* (2:21). Thiên Chúa trung thành với vị hôn thê của Ngài là người Dothái. Ngài yêu thương họ và gìn giữ họ và tuân thủ mọi ân huệ trên họ. Nhưng họ bỏ Chúa và đi theo các thần khác. Họ bất tuân luật Ngài. Giống như người vợ của Hôsê, họ phá bỏ hôn ước và rơi vào vòng nô lệ, tội lỗi và đáng xấu hổ. Israen, giống như Gôme, đã quên mất ơn lành tràn đầy những ngày tháng cũ (2:10).

Có nhiều chú giải khác nhau về phần này của cuốn sách. Một số người tin rằng Hôsê được Chúa bảo phải cưới một người đàn bà tội lỗi, và ông đã làm như vậy; một số người khác cho rằng Chúa bảo Hôsê cưới một người đàn bà không phạm tội cho đến khi nàng bước vào đời sống hôn nhân với ông; và một số người khác cho là kinh nghiệm của Hôsê chỉ là thị kiến chứ không phải là kinh nghiệm thực sự. Trong mọi trường hợp kể trên tình yêu không thể đánh bại của người chồng thực sự, mà Thiên Chúa dùng để ám chỉ chính mình, đều được bày tỏ; và sự tái phạm liên li, đáng buồn, và dị thường của Israen được mặc khải.

Sự tái phạm một Sự Kiện Lịch Sử

Nhưng tại sao sự tái phạm của Israen có vẻ như khó hiểu với chúng ta? Có phải nó hoàn toàn chính xác với kinh nghiệm cá nhân mà tất cả chúng ta đều biết? Lịch sử của con người là lịch sử của tái phạm, và sẽ tiếp tục là như vậy.

Tạo dựng con người (St 1:28): Con người bắt đầu ở đầu bảng nhưng chẳng bao lâu tụt xuống hạng chót.

Sự sa ngã của con người: Con người đi từ xuống dần từ lúc bị đuổi khỏi vườn địa đàng (St 3:23) tới lụi hồng thủy.

Chính quyền của con người (St 8:20): Con người đi xuống cho tới khi họ cố từ chối Thiên Chúa trong việc tự đưa mình lên (11:4) và sự trừng phạt bị bắt đồng ngôn ngữ rơi xuống họ.

Lời hứa với Abraham (St 12:1): Israen, dân Chúa chọn, đi xuống cho đến khi họ thấy mình ở chân đồi trong đời nô lệ ở Ai cập.

Luật Môsê được ban hành (Xh 19:8): Israen, trong suốt lịch sử quốc gia họ, lúc lên lúc xuống. thời đại của Hôsê chụp lại hình ảnh ấy.

Lời chỉ cho ta biết cho đến tận cùng, con người sẽ phạm tội, sẽ làm tan nát trái tim yêu thương của Chúa; nhưng Thiên Chúa tuyệt vời và kiên nhẫn sẽ chịu đựng điều ấy qua các thế kỷ.

Hôsê 3:4 diễn tả tình trạng của người Dothái từ ngày Titô tàn phá Giêrusalem. Họ là một quốc gia lang thang trên mặt địa cầu, từ nước này qua nước nọ, từ thành phố này qua thành phố khác. Họ bị phân tán, khinh rẻ và thường là dân bị thù ghét (Đnl 28:63-65). Nhưng chuyện gì đã xảy ra cho họ ngày nay. Hôsê 3:5 tả tương lai sáng lạn của người Dothái. Vua, hoàng tử, hy lễ, trụ thần, ephôt và toraphim tất cả được phục hồi trong Đức Kitô. Người Dothái có một tương lai sáng lạn.